

UKA 2017/101-01

28.09.2017

Imigassaq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr xx, xx,xx 2018-imeersoq.

(Peqqissutsimut Naalackersuisoq)

Imigassaq pillugu Inatsisartut inatsisaatut siunnersuut soqutiginarloq Partii Naleraq sinnerlugu imannak oqaaseqarfigissuarput:

Aallaqqaasiullugu oqaatigissuarput, inatsisissatut siunnersuut tunngaviatigut taperseratsigu, pingaartumik aamma WHO-ip sulissutigineqartussatut kaammattuutai nunarsuarmi misilittagaareersut aallaavigalugit tunngavilersuutigineqarsimasut eqqarsaatigalugit.

Soorlu Naalackersuisut saqqummiussinnermini Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfiup 2015-imi nalunaarusiarisimasaanit atornerluinermut toqqaannartumik aningaasartuutaasartut tamarmiusut ukiumut 267 aamma 333 mio koruunit akornanniissasut oqaatigaat.

Kisianni inunnik isumaginninnerup iluani nalunaarusiarpassuit minnerunngitsumillu ukiuni kingullerni meeqqat illersuisuata nalunaarusiarisartagai qivieraanni aningaasartuutit imigassamik ikiaroorartumillu atornerluinitsinnut attuumassuteqartut taakkuinnaanaviannngitsut takorloorneqarsinnaapput.

Tassami tamanit ilisimaneqarpoq meeqqanut inuusuttunullu tunngassuteqartunut annertuumik pisariaqartumillu iliuuseqartoqarnissaa pisariaqartinneqarpoq. Soorlumi aamma tamanna pillugu MIO-p nalunaarusiaarisartigaasigut takuneqarsinnaasooq, minnerunngitsumillu meeqqanut inuusuttunullu suliaasaqarfimmi suliaasat amerlassusaat pillugu nassuiaammi ukioq manna saqqummiunneqartumi.

Tassanimi nassuiaammi ilaatigut takuneqarsinnaapput nunatsinni meeqqat 24 procentimiit 40 procent-i angullugu isumaginninnikkut suliaasaqarfiusut. Aamma tassani takuneqarsinnaavoq inunnik

isumaginninnermi sulisut ataasiakkaarlutik suliassanik 73-niik 104-at tikillugit suliaqartut. Aggvaqatigiisillugu suliassanik sularinnittartut ataasiakkaat suliassanik 84-inik suliaqartarput.

Taamaamat taakkunuunaannartigulluunniit takuneqarsinnaavoq meeqqat angerlarsimaffinni imigassamik ikiaroonartumillu atornerluinerup kingunerisaanik inunnik isumaginninnikkut pisariaqartitsinerat qanoq annertutigisoq.

Soorlu aamma meeqqanut inuusuttunullu suliassaqarfimmi suliassat amerlassusaat pillugu nassuiaammi ilaatigut imannak allaaqasoqarpoq:

“Suliassanik sularinnittartunit ataasitakkaanit suliassat amerlassusaat 35-it sularineqarpata, meeqqat inuusuttullu akornanni suliassat 4.634-iusut suliassanik sularinnittartunik 132-inik pisariaqartitsoqassaaq. Nalunaarsuiffik 1-imi takuneqarsinnaavoq, massakkorpiaq nuna tamakkerlugu meeqqanut inuusuttunullu suliassaqarfinni suliassanik sularinnittartut 55-isut. Taamaattumik suliassanik sularinnittartut 77-it pisariaqassapput suliassat 35-it suliassanik sularinnittartumik ataatsimit appartinneqassappata. 77-inik suliassanik sularinnittartunik atorfinitsitsinissap kingunerissavaa ukiumoortumik 27-30 mio. kr. aningaasartuunik qaffaaneq”.

Taakkua saniatigut maannamut nalunngereerparput septemberimut 2014-imut kisitsisit § 37-ikkut Naalackersuisuniit paasissutississiisutigineqartut naapertorlugit taamanikkumut meeqqat 62-it angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasut, taakkunungalu aningaasartuutit ukiumut 235 mio kr-it missaani annertussuseqartut.

Aamma eqqaamasariaqarluinnarparput nunatsinni naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisaatai naapertorlugit nunatsinni ilaqutariit pissakinnerit ukiumut 250.000 kr-it tikiinnarlugit aningaasarsiallit 70 % sinneqarmata aammalu maannamut taakku ilarpassui ulluinnarni inuuniarnermut angummanniapilooertut inigisaminniit anisitaasimasut anisitaanissaminnullu tullinnguutut meerartallit amerlasoorujussuummata.

Tassami imigassamik ikiaroonartumillu atornerluinitta kingunerisaanik makku pilersittarpavut:

- meerarpaujussuit sumiginnagaanermik eqqorneqartarput,

- meerarparujussuit ulloq unnuarlu meeqqanut inuusuttunullu inissiisarfinnut inissinneqartarput,
- angajoqqaat ilarpassui meeqqaminnut piffissaqarnerusinaaneraluartik ajornartorsiutigilertapaat,
- meeqqat atuarfianni angusarineqartartut agguaqatigiisillugu pitsaanerusinnaangaluartut malunnaatilimmik pitsanngoriartunngillat,
- meeqqat amerlasoorujussuit kinguaassiuutitigut kanngutsaatuliorfigineqarlutillu atornerlunneqartarput,
- ilaqutariipassuit inigisaminniit anisitaasarpur,
- inuppassuit imminortarput, toqutsisarnerit amerlavallaarujussuarput, inoqatinik persuttaasarnerit, tillinniarnerit, allarpassuillu inatsisinik unioqutitsisarnerit taama amerlatigisut pilersinneqartarput,

Allarpassuit aamma eqqartorneqarsinnaapput. Taamaammat apereqqittariaqarpugut, ilumut piffissanngunnginnersoq, inuiaqatigiinni killiffippur nalilersuiffigilluassallugu ?

Suut-uku ajoqutaasut ? Suut-uku qanorlu iluarsisariaqarivut ?

Qanoq iliornikkut inuiaqatigiinni susassareqatigiinneq nukittorsaqqinneqarsinnaava ?

Isumaqarpugut angajoqqaat meeqqaminnut pisussaaffeqarnerat akisussaassuseqarnerallu ersarinnerusumik naqissuserneqartariaqartoq.

Tassami nassuerutigisariaqarparput, meerarpassuit namminneq pisuussutiginngisaminnik atungarliortinneqarput imaluunniit angerlarsimaffiminniit qimagutsitaasimapput.

Taama imigassamik inuiaqatigiittut sunnerneqarsimanerput pillugu eqqaasitsissuteqareerluta suliap aappassaanerneqarnissaanut ataatsimiititaliamut kaammattuugissuarput, inatsisissatut siunnersuut sukumiisumik nalilersuiffigeqqullugu.

Oqareerpugut siunnersuut tunngaviatigut taperserlugu, kisianni soorunami imigassap pingaartumik ammasarfiinut tunngasut aammalu neriniartarfinni ammatitsisarnernut tunngasut eqqarsaatigilluaquavut, tassa aamma takornarianik siunissami isumalluuteqarnerulernissatsinni allannguisinnaanerit takornariaqarnermut qanoq kinguneqarsinnaanersut eqqarsaatigalugit.

Kiisalu arfiningornikkut nal. 11.00 aatsaat pisiniarfinni imigassap ammarneqartarlernissaa assut eqqarsarnartorqartipparput, tassa pisiniarfiit silataanni utaqqisoqartalernissaa immaqa pisinianut allanut meeqqanullu sunniuteqapiluttumik pisinnaanera aarlerinartipparput.

Taamaattumik isumaqarput, pisiniarfiit ulluklut nalinginnaasumik ammasarfiit malinneqarunik immaqa ajunnginnerulaarsinnaasoq ? Aamma isumaqarpugut immikkut imigassaarniarfinnik pisortanit aqunneqartunik pilersitsisariaqartugut, soorlu nunani avannarlerni amerlanerpaani taamaattoqartoq.

Taama oqaaseqarluta siunnersuutip aappassanneerpeqannginnerani ataatsimiititaliami susassaqtumi suliarilluarneqarnissaa inassutigaarput.

Anthon Frederiksen